

Secția a treia

CAUZA PĂVĂLACHE ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 38746/03)

Hotărâre

Strasbourg

18 octombrie 2011

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din convenție. Această hotărâre poate suferi modificări de formă.

În cauza Păvălache împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Corneliu Bîrsan, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ineta Ziemele, Luis López Guerra, Mihai Poalelungi, *judecători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

După ce a deliberat în camera de consiliu, la 27 septembrie 2011, pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată.

Procedura

1. La originea cauzei se află cererea nr. 38746/03 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, Fănel Păvălache („reclamantul”), a sesizat Curtea la 7 noiembrie 2003 în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

2. Reclamantul este reprezentat de A. Pavelescu și D.R. Pavelescu, avocați în București. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul pretinde că a trebuit să suporte condiții necorespunzătoare de detenție, din cauza expunerii sale la fumul de țigară și a administrării cu întârziere a îngrijirilor medicale. De asemenea, acesta susține că menținerea sa în arest preventiv era ilegală și că autoritățile interne ar fi încălcat dreptul său la respectarea prezumției de nevinovăție.

4. La 3 noiembrie 2009, Curtea a declarat cererea parțial inadmisibilă și a hotărât să comunice Guvernului capetele de cerere întemeiate pe art. 3, art. 5 § 1 și art. 6 § 2 din convenție. În conformitate cu art. 29 § 1 din convenție, s-a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

În fapt

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantul s-a născut în 1955 și locuiește în București.

A. Procedura penală îndreptată împotriva reclamantului

6. La 17 octombrie 2002, doi oameni de afaceri au denunțat reclamantul, alături de alți oameni de afaceri și un consilier guvernamental, la Parchetul Anticorupție pentru fapte de corupție. La 18 octombrie 2002, în urma unei întâlniri între reclamant și cei doi oameni de afaceri, la care a participat și soția reclamantului, reclamantul a fost reținut de un grup de polițiști și procurori. În geanta soției acestuia s-au găsit două plicuri conținând fiecare 10 000 de dolari americani.

7. La 19 octombrie 2002, prin ordonanța procurorului H.M. de la Parchetul Anticorupție, reclamantul a fost plasat în arest preventiv pentru o perioadă de treizeci de zile.

8. În ordonanța de arestare preventivă, se preciza că reclamantul a fost reținut în flagrant, pentru trafic de influență. Acesta era acuzat că primise suma de 20 000 de dolari americani pentru a interveni pe lângă magistrați, cu scopul de a influența rezultatul anumitor litigii.

9. Recursul reclamantului împotriva ordonanței din 19 octombrie 2002 a fost respins prin hotărârea definitivă a Curții de Apel București din 5 noiembrie 2002.

10. La 13 decembrie 2002, precum și la 13 ianuarie, 10 februarie, 10 martie și la 2 aprilie 2003, Tribunalul București a prelungit arestarea preventivă a reclamantului, considerând că existau suficiente indicii privind vinovăția acestuia și că punerea lui în libertate prezenta un pericol pentru ordinea publică. Tribunalul a justificat, de asemenea, menținerea în arest prin necesitatea de a efectua o serie de acte de cercetare penală. Reclamantul a formulat recursuri care au fost respinse de Curtea de Apel București.

11. Prin rechizitoriul din 31 martie 2003, reclamantul a fost trimis în fața Tribunalului București, sub acuzația de trafic de influență.

12. La 22 aprilie 2003, Tribunalul București a examinat, din oficiu și în complet format dintr-un judecător unic, necesitatea de a menține reclamantul în arestare preventivă. Arestarea a fost prelungită cu treizeci de zile, pe motiv că punerea în libertate a reclamantului prezenta un pericol pentru ordinea publică. Reclamantul a contestat decizia în fața Curții de Apel București, susținând că prelungirea era ilegală în temeiul Legii nr. 161 din 19 aprilie 2003, publicată în Monitorul Oficial la 21 aprilie 2003 și intrată în vigoare la aceeași dată, care supunea prelungirea arestării unei examinări de către un complet format din doi judecători.

13. Prin hotărârea definitivă din 9 mai 2003, Curtea de Apel a respins contestația, considerând că judecătorul care s-a pronunțat în dimineața zilei de 22 aprilie 2003 nu a putut în mod obiectiv să ia cunoștință de noua lege, având în vedere că Monitorul Oficial din 21 aprilie 2003 fusese pus în vânzare și distribuit instanței abia a doua zi. Pe fond, aceasta a considerat că motivele care justificaseră prelungirea existau în continuare și că punerea în libertate a reclamantului prezenta un pericol pentru ordinea publică.

14. Începând cu 20 mai 2003, tribunalul, reunit în complet alcătuit din doi judecători, a reînnoit periodic arestarea preventivă.

15. Prin hotărârea din 22 aprilie 2004, Tribunalul București l-a condamnat pe reclamant la o pedeapsă de patru ani de închisoare pentru trafic de influență.

16. Parchetul și reclamantul au declarat apel. Prin hotărârea din 14 iulie 2004, Curtea de Apel București a confirmat temeinicia hotărârii primei instanțe.

17. Reclamantul a formulat recurs, care a fost respins prin hotărârea definitivă din 7 octombrie 2004 a Înaltei Curți de Casație și Justiție (fosta „Curte Supremă de Justiție”). În schimb, recursul parchetului a fost admis și Înalta Curte a stabilit pedeapsa la șase ani de închisoare.

18. În iunie 2006, reclamantul a beneficiat de liberare condiționată.

B. Mediatizarea cauzei

19. Mai multe articole de presă au prezentat arestarea reclamantului, precum și procedura penală care a rezultat.

20. La 23 și 25 octombrie 2002, cotidianul național *Adevărul* a reprodus mai multe declarații ale procurorului H.M., care se exprimase astfel:

„Am organizat flagrantul cu 20 000 de dolari pentru că asta a fost suma pe care am reușit noi, anchetatorii, să o găsim. Dar Pavalache a cerut 4 milioane de dolari. Dacă puteam face rost de 4 milioane de dolari, probabil că Pavalache ar fi luat acești bani.”

„Pavalache era, până la un punct, doar un intermediar. Există indicii temeinice că au participat alte 4 persoane [la aceste tranzacții], persoane între care urmau să se împartă banii. Noi știm filiera, am luat măsuri procedurale, am efectuat și alte activități specifice pentru a se transforma aceste informații în probe.”

„Toate probele duc la o stabilire certă a vinovăției. După cum ați văzut, a fost prins atât de bine încât nimeni și nimic nu-l mai poate scăpa de răspunderea penală”.

21. La conferința de presă din 21 octombrie 2002, primul ministru a declarat:

„S-ar putea să vi se pară ciudat comentariul meu, dar am să vă spun că, în opinia mea, [cauza Pavalache] poate avea implicații deosebit de pozitive. În primul rând, este vorba despre faptul că Parchetul Anticorupție nu are complexe în ceea ce privește activitatea sa în momentul de față. [...] În al doilea rând, este vorba de un mesaj pentru cei care funcționează cumva, așa spune, la periferia sistemului politic și care, iată, uneori, se pare că sunt tentați să mijlocească între zona politicului și zona privată. Este important pentru perioada următoare ca justiția să-și spună cuvântul și dacă vor mai fi și alte cazuri de acest gen, ele vor trebui sancționate în același mod.”

22. La 22 octombrie 2002, președintele României, răspunzând la o întrebare a presei referitoare la reclamant, s-a exprimat astfel:

„Cel care încalcă legea trebuie să suporte consecințele. Nimeni nu trebuie să fie iertat. Cel care încalcă legea, care are un comportament iresponsabil, contrar eticii profesionale sau cerințelor statutului de funcționar, trebuie să răspundă pentru faptele sale în fața legii, indiferent despre ce persoană este vorba.”

23. La 2 noiembrie 2003, același președinte a comentat la radio demisia secretarului general al guvernului:

„În cadrul Secretariatului General al Guvernului sunt doi funcționari care au primit bani și ministrul a considerat că este responsabil de comportamentul subordonaților săi și a părăsit Guvernul.”

24. La 25 octombrie 2002, cotidianul național *Gardianul* a publicat un interviu cu Președintele Senatului și vicepreședintele partidului de la putere, care s-a exprimat astfel referitor la cauza reclamantului:

„Cazul Pavalache dăunează imaginii partidului, dar pe termen mediu impactul său va fi favorabil [...] Acest caz a fost demonstrat de un flagrant. Este un lucru bun că se începe curățenia. Dacă mai descoperim astfel de cazuri, măsurile vor fi radicale.”

C. Arestarea preventivă și tratamentul medical

25. La 19 octombrie 2002, reclamantul a fost plasat în arestul Inspectoratului General al Poliției. Fișa medicală întocmită cu această ocazie menționa: „stare generală [de sănătate] relativ bună”.

26. La 21 și 25 octombrie și la 5 noiembrie 2002, reclamantul a fost examinat de un medic de urgență care i-a prescris anxiolitice și medicamente pentru hipertensiune.

27. La 18 noiembrie 2002, reclamantul a fost transferat în arestul Parchetului de pe lângă Tribunalul București.

28. La 15 ianuarie 2003, reclamantul a solicitat parchetului să fie supus unui examen medical general, ținând seama de starea sa precară de sănătate.

29. La 31 ianuarie 2003, acesta a fost supus unui control medical, în urma căruia medicul a recomandat spitalizarea pentru o boală coronariană și hipertensivă. La 3 februarie 2003, reclamantul a fost însoțit la Spitalul Penitenciar Jilava, unde medicul a confirmat diagnosticul și, considerând că nu era vorba despre o urgență cardiologică, a recomandat efectuarea unor examene complementare. În aceeași zi, reclamantul a solicitat efectuarea unei expertize medico-legale pentru a stabili dacă starea sa de sănătate era compatibilă cu detenția.

30. La 5 februarie 2003, reclamantul a fost supus unui examen cardiologic, care a confirmat hipertensiunea și disfuncții ale mușchiului cardiac. Au fost instituite un regim alimentar adaptat și un tratament medicamentos.

31. La 21 februarie 2003, parchetul a respins cererea de efectuare a unei expertize medico-legale, pe motiv că nu era vorba de o urgență cardiologică și că reclamantul putea să urmeze în detenție tratamentul prescris.

32. La 31 martie 2003, reclamantul a fost transferat în arestul Poliției Sectorului 6 București.

33. La 10 aprilie 2003, acesta a fost transferat în arestul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București. În aceeași zi, acesta a fost examinat de un medic generalist, care a menținut tratamentul medicamentos. La 12 și 15 mai 2003, au fost efectuate noi examene medicale.

34. La 21 mai 2003, reclamantul a fost transferat la Penitenciarul Jilava.

35. La 1 iulie 2003, reclamantul a trimis o plângere la parchet pentru a denunța abuzurile comise de procurorul H.M. și condițiile de detenție, printre care absența unui tratament medical și expunerea la fumul de țigară. Acesta a menționat că împărțea o celulă cu deținuți fumători și că solicitase să fie închis într-o celulă de nefumători. Cu toate acestea, pentru a-l constrânge să facă declarații compromițătoare în privința unor personalități din viața publică, procurorul ar fi dispus transferul acestuia într-o celulă cu cincizeci de deținuți fumători. Acesta a susținut că, în aceste condiții și din cauza presiunilor fizice și psihice, la 31 decembrie 2002, acesta a fost victima unei crize cardiace, chiar a unui infarct.

36. La 22 mai, la 3, 9 și 11 iunie, la 17 iulie și la 4 august 2003, reclamantul s-a prezentat la infirmeria închisorii, unde a primit diverse medicamente. Acesta a solicitat, de asemenea, transferul la Penitenciarul Rahova, unde considera că condițiile de detenție și de tratament erau mai bune.

La 6 august 2003, reclamantul a fost transferat întâi la Spitalul Penitenciar Rahova, din cauza unei suspiciuni de apendicită care a fost infirmată de rezultatul unor examene medicale. La 8 august 2003, acesta a fost închis la Penitenciarul Rahova, unde a rămas până la condamnarea sa în primă instanță. În urma unui control medical care a avut loc în aceeași zi, reclamantul a fost diagnosticat cu o bronșită cronică astmatiformă și medicul a recomandat un tratament medicamentos.

38. La 17 august 2003, medicul penitenciarului a recomandat continuarea tratamentului pentru bolile vasculare și pentru bronșită.

39. La 26 septembrie 2003, Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a pronunțat o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale față de procurorul acuzat de rele tratamente de către reclamant, considerând că acuzațiile nu erau fondate.

40. La 28 noiembrie 2003, reclamantul a fost examinat de un medic din cadrul penitenciarului, care i-a prescris un tratament pentru tulburări ale veziculei biliare.

41. La 13 ianuarie 2004, medicul penitenciarului a diagnosticat o bronșită cronică acută și i-a prescris un tratament.

42. La 31 ianuarie 2004, reclamantul s-a plâns conducerii Administrației Penitenciarului pentru a denunța deficiențele din administrarea tratamentului medical și relele

condiții de detenție. Acesta a precizat că ceruse, în temeiul Legii nr. 349/2002, să fie plasat într-o celulă de nefumători, dar că solicitările sale fuseseră respinse sau ignorate de conducerea Penitenciarului Rahova, pe motiv că nu existau astfel de celule. Acesta a descris afecțiunile sale pulmonare și a precizat că celula în care se afla era plină de un nor gros de fum provocat de numeroșii co-deținuți care își fumau cota lunară de 1200 de țigări.

La 20 februarie 2004, medicul penitenciarului a constatat o agravare a bronșitei și i-a prescris un tratament.

44. La 24 februarie 2004, conducerea Administrației Penitenciarului a informat reclamantul că, în urma verificărilor, acuzațiile sale nu erau confirmate.

45. La 4 mai 2004, reclamantul a fost supus unui examen radiologic pulmonar. La 30 iunie 2004, medicul penitenciarului i-a prescris un tratament pentru tulburări intestinale. În perioada 7-12 iulie 2004, i-au fost oferite îngrijiri pentru o rană accidentală.

46. La 12 octombrie 2004, reclamantul a fost supus unui nou examen radiologic și, la 20 octombrie 2004, medicul penitenciarului a recomandat continuarea tratamentului pentru bolile cardio-vasculare și pulmonare.

47. La 16 noiembrie 2004, reclamantul a solicitat Tribunalului București întreruperea executării pedepsei din motive medicale.

48. În perioadele 20-22 decembrie 2004 și 4-6 ianuarie 2005, acesta a fost spitalizat într-un Institut de cardiologie pentru examene și tratament. De asemenea, acesta a fost supus, la 15 decembrie 2004 și 12 ianuarie 2005, la examene medicale în cadrul Institutului Național de Medicină Legală. Medicii au observat că suferea de hipertensiune arterială, bronșită și obezitate. Între altele, aceștia i-au recomandat să evite aerul poluat, dar au concluzionat că acesta nu se afla în imposibilitatea de a-și executa pedeapsa, cu condiția să primească tratamentul prescris și să urmeze recomandările medicale.

49. Prin hotărârea din 21 februarie 2005, confirmată în urma apelului și recursului reclamantului, tribunalul a respins cererea de întrerupere a executării pedepsei.

50. În perioada 18-23 mai 2005, reclamantul a fost spitalizat din cauza hipertensiunii arteriale și a bronșitei obstructive.

51. După transferul său la Penitenciarul Giurgiu, la 20 mai 2006, reclamantul a beneficiat, la 27 iunie 2006, de măsura de liberare condiționată.

II. Dreptul și practica relevante

A. Legea nr. 161/2003 privind prevenirea și sancționarea faptelor de corupție

52. Legea nr. 161 a fost adoptată la 19 aprilie 2003 și a intrat în vigoare la 21 aprilie 2003, la data publicării sale în Monitorul Oficial. Aceasta a modificat anumite prevederi ale Legii anterioare nr. 78/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de corupție, prevăzând că, de acum înainte, completele de judecată care examinează, în primă instanță, cazuri de corupție trebuie să fie alcătuite din doi judecători.

53. La 14, 16 și 21 mai 2003, Curtea de Apel București a admis recursurile mai multor inculpați împotriva a trei hotărâri ale Tribunalului București, pronunțate la 24 și 25 aprilie 2003, prin care fusese prelungită arestarea preventivă a inculpaților acuzați de fapte de corupție. Curtea de apel a anulat aceste hotărâri pe motiv că fuseseră pronunțate într-un complet format dintr-un singur judecător și a trimis dosarele la Tribunalul București pentru o nouă examinare în complet format din doi judecători.

B. Dreptul intern privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate

54. În ceea ce privește dreptul deținuților la asistență medicală, Legea nr. 23/1969 privind executarea pedepselor prevedea un astfel de drept la art. 17 și 41 coroborate. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 56/2003, intrată în vigoare la 27 iunie 2003, privind

unele drepturi ale persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate a confirmat protecția dreptului la asistență medicală (tratament, medicamente etc.), aceasta trebuind să fie acordată deținuților gratuit și de către personal calificat. De asemenea, deținuții puteau sesiza judecătoria cu plângeri privind respectarea drepturilor lor.

55. OUG nr. 56/2003 a fost abrogată și înlocuită de Legea nr. 275/2006, care a reluat esențialul prevederilor acesteia.

56. În ceea ce privește prevederile legislative referitoare la protecția împotriva efectelor tutunului în mediul penitenciar, Legea nr. 349/2002 pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun prevede că se interzice fumatul în unitățile sanitare de stat sau private și în spațiile publice închise.

57. Prin hotărârea definitivă din 12 aprilie 2005, Judecătoria Arad a admis plângerea unui deținut închis la Penitenciarul Arad, care se plânga că fusese obligat să împartă celula cu deținuți fumători. Instanța a dispus administrației penitenciarelor să asigure detenția petentului într-o celulă de nefumători și să pună capăt încălcării dreptului acestuia, astfel cum este garantat de Legea nr. 349/2002. La 12 ianuarie 2006, Judecătoria Arad admite o a doua acțiune introdusă de același petent, pe motiv că acesta era închis în continuare în celule cu deținuți fumători.

C. Rapoarte întocmite de Consiliul Europei

1. Rapoartele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT)

58. Rapoartele întocmite de CPT includ un inventar detaliat al situației din diferitele centre de detenție și penitenciare române.

59. În raportul din 2 aprilie 2004, redactat ca urmare a vizitelor care au avut loc în perioadele 16-25 septembrie 2002 și 9-11 februarie 2003, CPT descrie condițiile de detenție în Direcția Generală de Poliție a Municipiului București.

60. Arestul avea o capacitate oficială de 132 de locuri; totuși, la momentul vizitei, erau închise aici 193 de persoane. Majoritatea celulelor aveau un acces foarte limitat sau inexistent la lumina zilei; iluminarea artificială era slabă, iar aerisirea era în mod vădit insuficientă; celulele erau extrem de murdare și multe dintre ele erau infestate cu insecte parazite. În plus, gradul de ocupare era mult prea ridicat; de exemplu, în sectorul bărbaților, în celule de 4,5 – 5 m² erau închise patru persoane și, în celule de aproximativ 10 m², se aflau opt sau mai multe persoane. Mai puțin de jumătate dintre deținuți dormeau singuri în pat.

61. Cu ocazia unei vizite efectuate în februarie 2003, delegația a constatat îmbunătățiri. În șapte celule din sectorul bărbaților, unde lucrările se încheiaseră în întregime, condițiile materiale de găzduire erau în ansamblu bune: fiecare celulă dispunea de spațiul său sanitar cu duș și toaletă asiatică, avea acces neobstrucționat la lumină naturală și beneficia de o ventilație adecvată; toate erau dotate cu un sistem de apel și, cu excepția uneia dintre ele, un televizor. În cele din urmă, curățenia și igiena erau ireproșabile. Se prevăzuse finalizarea, înainte de sfârșitul lunii martie 2003, unor lucrări cu aceeași amploare în toate celelalte celule ale unității și amenajarea unei a doua curți interioare.

62. Raportul întocmit de CPT la 11 decembrie 2008 include un inventar detaliat al situației din diferitele penitenciare române, vizitate în iunie 2006, printre care și Penitenciarul Jilava. Calificând drept „consternante” condițiile materiale de detenție din acest penitenciar, în special din cauza supraaglomerării cronice, a lipsei constante de paturi, a condițiilor de igienă deplorabile și a insuficienței activităților educative propuse deținuților, CPT a recomandat autorităților române să ia măsuri imediate pentru ca gradul de ocupare al celulelor să fie redus semnificativ și ca toți deținuții să dispună de un pat, de saltele și de pături curate. De asemenea, CPT a luat act de faptul că, în anumite celule din Penitenciarul Jilava, condițiile de detenție puteau fi calificate drept inumane și degradante.

63. CPT a recomandat autorităților române să ia măsurile necesare pentru ca norma de 4 m² de spațiu vital pentru fiecare deținut în celulele colective să fie respectată în toate penitenciarele din România.

2. Raportul Biroului Comisarului pentru Drepturile Omului

64. Redactat în urma unei vizite efectuate în România în perioada 13-17 septembrie 2004, raportul din 29 martie 2006 prezintă informații cu privire la Penitenciarele Rahova și Jilava.

65. Dacă s-a constatat că Penitenciarul Rahova oferea condiții de viață convenabile, raportul califică drept „deplorabile” condițiile de detenție din Penitenciarul Jilava, una din închisorile cele mai suprapopulate din România, situația fiind considerată „alarmantă”. La momentul vizitei, în acest penitenciar, existau 2 500 de deținuți pentru 1 400 de locuri. În plus, se subliniază că „toate instalațiile erau uzate, ferestrele incapabile să filtreze frigul, iar mobilierul dintr-o altă epocă”.

În drept

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3 din convenție

66. Reclamantul se plânde că a fost obligat să stea, pe parcursul arestării sale preventive, în celule cu deținuți fumători. Acesta susține că condițiile de detenție i-au provocat, la 21 decembrie 2002, un infarct și boli cardiovasculare și pulmonare, pentru care nu a fost îngrijit în mod corespunzător. Acesta invocă art. 3 din convenție, care prevede:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

67. Guvernul respinge această teză.

A. Cu privire la admisibilitate

1. În ceea ce privește epuizarea căilor de atac interne

68. Guvernul afirmă că reclamantul nu a epuizat căile de atac interne pentru a se plânde de condițiile de detenție și de lipsa unui tratament medical.

69. Acesta afirmă că, înainte de intrarea în vigoare a OUG nr. 56/2003, reclamantul ar fi putut introduce o acțiune întemeiată pe prevederile art. 21 din convenție, care garantează accesul liber la justiție, sau pe dispozițiile de drept comun privind răspunderea civilă delictuală (art. 998 și art. 999 C. civ.), pentru a solicita o despăgubire pentru prejudiciul pe care îl suferise.

70. În ceea ce privește perioada ulterioară datei de 27 iunie 2003, data intrării în vigoare a OUG nr. 56/2003, Guvernul susține că reclamantul ar fi putut să sesizeze direct instanța cu o acțiune privind condițiile detenției sale și deficiențele din cadrul administrării de îngrijiri medicale.

71. În cele din urmă, Guvernul amintește că posibilitatea de a contesta în fața instanțelor o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale a fost prevăzută de Legea nr. 281 din 24 iunie 2003, intrată în vigoare la 1 ianuarie 2004. Prin urmare, acesta consideră că reclamantul ar fi putut să obțină o reparație prin introducerea unei acțiuni în fața instanțelor interne împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale din 26 septembrie 2003, pronunțată în favoarea procurorului acuzat de rele tratamente.

72. În replică, reclamantul susține că aceste căi de atac indicate de Guvern nu erau eficiente. Acesta consideră că o acțiune civilă în repararea unui prejudiciu cauzat de condițiile

de detenție contrare art. 3 din convenție nu era adecvată și eficientă, în absența unor măsuri concrete pentru redresarea sau prevenirea situațiilor contrare art. 3 din convenție.

73. În ceea ce privește calea de atac despre care s-a pretins că îi era oferită de OUG nr. 56/2003, reclamantul consideră că aceasta nu se poate aplica retroactiv, având în vedere că a fost supus unor rele tratamente înainte de intrarea în vigoare a acesteia. În ceea ce privește posibilitatea de a contesta rezoluția de neîncepere a urmăririi penale a parchetului din 26 septembrie 2003, acesta afirmă că nu era vorba despre un recurs efectiv, având în vedere că ancheta fusese sumară și formală și că o contestare a rezoluției ar fi determinat inițierea unei noi proceduri lungi și irelevante pentru procedura principală.

74. Curtea observă că plângerea reclamantului privește perioada de arestare preventivă care a început la 18 octombrie 2002 și s-a încheiat la 22 aprilie 2004, prin condamnarea în primă instanță. Acesta se plânge, pe de o parte, de relele condiții de detenție și, în special, de expunerea la fumul de țigară și, pe de altă parte, de lipsa unui tratament medical.

75. În ceea ce privește prima parte a capătului de cerere, Curtea amintește că a hotărât deja, în cauze recente similare, că acțiunile propuse de Guvern nu reprezentau recursuri efective care trebuiau epuizate de reclamant (a se vedea *Petrea împotriva României*, nr. 4792/03, pct. 37, 29 aprilie 2008; *Măciucă împotriva României*, nr. 25763/03, pct. 19, 26 mai 2009; *Eugen Gabriel Radu împotriva României*, nr. 3036/04, pct. 23, 13 octombrie 2009; *Elefteriadis împotriva României*, nr. 38427/05, pct. 43, 25 ianuarie 2011, și *Florea împotriva României*, nr. 37186/03, pct. 45, 14 septembrie 2010).

76. Argumentele Guvernului nu pot conduce, în speță, la o concluzie diferită. În consecință, trebuie respinsă excepția de neepuizare a căilor de atac interne invocată de Guvern în această privință.

77. Prin urmare, Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție și că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Acesta trebuie declarat așadar admisibil.

78. În ceea ce privește acuzațiile referitoare la tratamentul medical deficitar, Curtea constată că, din dosarul medical al reclamantului reiese că acesta din urmă a fost supus periodic unor examene specializate în rețeaua medicală penitenciară și civilă. În plus, în cursul numeroaselor spitalizări, acesta a beneficiat de îngrijiri medicale curente și în regim de urgență.

79. În continuare, Curtea observă că o acțiune întemeiată pe dispozițiile OUG nr. 56 ar fi constituit, după intrarea acesteia în vigoare la 27 iunie 2003, un recurs efectiv în sensul art. 35 § 1 din convenție (a se vedea, *Petrea*, citată anterior, pct. 36 și 37). Or, trebuie să se constate că reclamantul a omis să se plângă, în fața instanțelor naționale, în temeiul acestei ordonanțe, de faptul că nu a primit îngrijiri medicale corespunzătoare.

80. În ceea ce privește tratamentul pentru criza cardiacă, Curtea remarcă faptul că, începând cu 31 ianuarie 2003, reclamantul a făcut obiectul unei supravegheri și a unui tratament pentru boala cardiovasculară. Prin urmare, presupunând că, la momentul accidentului vascular, reclamantul nu dispunea de căi de atac efective pentru a se plânge de o eventuală absență a tratamentului, Curtea observă că acesta a introdus cererea sa la 7 noiembrie 2003, adică la mai mult de șase luni de la data la care a beneficiat de îngrijiri medicale specifice pentru această boală.

81. Având în vedere considerentele anterioare, Curtea consideră că respectivul capăt de cerere care se referă la lipsa tratamentului medical este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

82. Reclamantul susține că faptul că a fost obligat să inhaleze în permanență fum de țigară în celulele în care a fost închis în timpul arestării sale preventive a constituit un tratament inuman și a provocat degradarea stării sale de sănătate. De asemenea, acesta afirmă că celulele din arestul poliției erau suprapopulate, insalubre și umede, fără lumină naturală și fără ventilație, lipsite de intimitate și de un minimum de mobilier.

83. Guvernul susține că condițiile de detenție a reclamantului erau conforme cu art. 3 din convenție.

84. Guvernul face referire la scrisoarea din 3 februarie 2010 a șefului Direcției Generale a Poliției București, care precizează că condițiile de detenție a reclamantului în diferitele unități de poliție au fost, de asemenea, conforme cu cerințele minime impuse pentru privarea de libertate și că autoritățile au încercat în măsura posibilului să separe deținuții fumători de cei nefumători. Dimensiunea celulelor, dintre care unele aveau lumină și ventilație naturale, a variat între 16 și 32 de m² și numărul ocupanților a variat, de asemenea, de la două la cinci persoane.

85. În ceea ce privește condițiile de detenție din Penitenciarul Jilava, Guvernul afirmă că se află în imposibilitatea de a preciza dacă reclamantul împărțise celula cu deținuți fumători, dar afirmă că, în temeiul regulamentului penitenciarului, fumatul era permis doar în toalete și în cursul plimbării. Acesta adaugă că reclamantul a fost închis într-o celulă rezervată deținuților care, datorită funcțiilor pe care le ocupaseră sau a statutului lor social, și anume foști militari, polițiști, magistrați sau alți înalți funcționari, necesitau o protecție specială. Acesta precizează că celula respectivă avea o suprafață de 12,78 m², avea nouă paturi și era mobilată corespunzător și că rata de ocupare a variat între cinci și șapte deținuți cu o stare de sănătate bună. Guvernul adaugă că celula era prevăzută cu un grup sanitar, apă curentă potabilă, lumină naturală și ventilație prin două ferestre, dintre care una deservea grupul sanitar.

86. În ceea ce privește condițiile de detenție din Penitenciarul Rahova, Guvernul afirmă că, la cerere, deținuții pot fi plasați în celule de nefumători. Acesta precizează că, în temeiul Legii nr. 349/2002, administrația Penitenciarului Rahova a stabilit și semnalat în mod corespunzător locurile în care era permis fumatul. Reclamantul a fost deținut într-o celulă de 21 m², prevăzută cu o fereastră dublă, mobilată convenabil și care avea zece paturi. Era dotată cu toalete și o baie cu apă rece curentă potabilă și apă caldă de două ori pe săptămână timp de două ore.

2. Motivarea Curții

87. Curtea amintește că măsurile privative de libertate implică în mod obișnuit anumite inconveniente pentru deținut. Totuși, aceasta reamintește că închiderea unei persoane nu determină pierderea de către deținut a drepturilor garantate prin convenție. Dimpotrivă, în anumite cazuri, persoana închisă poate avea nevoie de protecție sporită din cauza vulnerabilității situației sale și pentru că se află în întregime în răspunderea grija statului. În acest context, art. 3 impune autorităților o obligație pozitivă care constă în a se asigura că orice prizonier este deținut în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității umane, că modalitățile de executare a pedepsei nu supun persoana în cauză unei suferințe sau unei încercări de o intensitate care să depășească nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și că, ținând seama de cerințele practice ale detenției, sănătatea și confortul prizonierului sunt asigurate în mod corespunzător [*Kudła împotriva Poloniei* (MC), nr. 30210/96, CEDO 2000-XI, *Norbert Sikorski împotriva Poloniei*, nr. 17599/05, pct. 131, 22 octombrie 2009]. Astfel, detenția unei persoane bolnave în condiții neadecvate pot constitui, în principiu, un tratament contrar art. 3 [a se vedea, de exemplu, *Price împotriva Regatului Unit*, nr. 33394/96, pct. 30, CEDO 2001-VII; *İlhan împotriva Turciei* (MC), nr. 22277/93, pct. 87, CEDO 2000-VII, și *Naoumenko împotriva Ucrainei*, nr. 42023/98, pct. 112, 10 februarie 2004].

88. Prin urmare, statul este obligat, în ciuda problemelor logistice și financiare, să își organizeze sistemul penitenciar astfel încât să asigure deținuților respectarea demnității umane a acestora (*Choukhovoi împotriva Rusiei*, nr. 63955/00, pct. 31, 27 martie 2008, și *Benediktov împotriva Rusiei*, nr. 106/02, pct. 37, 10 mai 2007). Acest lucru poate implica obligația statului de a lua măsuri pentru a proteja un deținut împotriva efectelor nocive ale tabagismului pasiv, în cazul în care, ținând seama de examene medicale și de recomandările medicilor curanți, starea sa de sănătate impune acest lucru (*Elefteriadis*, citată anterior, pct. 48).

89. În speță, Curtea consideră că acuzațiile reclamantului referitoare la expunerea la fumul de țigară sunt plauzibile și reflectă o situație denunțată deja în fața sa, în legătură cu condițiile de detenție din diferitele penitenciare românești (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Florea*, citată anterior, pct. 60, și *Elefteriadis*, citată anterior, pct. 49).

90. Aceasta constată că, în momentul plasării sale în arest preventiv, starea de sănătate a reclamantului era relativ bună și nu suferea decât de hipertensiune arterială. Cu toate acestea, după mai multe luni de detenție, la 8 august 2003, certificatul medical întocmit la finalul unei perioade de spitalizare atesta o deteriorare a căilor respiratorii și menționa apariția unei noi boli, bronșita astmatiformă (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Elefteriadis*, citată anterior, pct. 48). Acest diagnostic a fost confirmat ulterior de mai mulți medici, care au constatat chiar o agravare și au recomandat ca acesta să evite aerul poluat (a se vedea supra, pct. 43 și 48).

91. Or, atunci când o persoană este plasată în grija statului într-o stare bună de sănătate și, după un anumit timp petrecut în detenție, acest lucru se schimbă, statul are obligația de a oferi o explicație plauzibilă pentru această situație (*Dobri împotriva României*, nr. 25153/04, pct. 46 și urm., 14 decembrie 2010).

92. În speță, Curtea constată că nu numai că Guvernul nu a oferit o explicație pentru apariția și agravarea bronșitei cronice astmatiforme, dar nici nu a precizat în ce tip de celule a fost închis reclamantul, în vreme ce acesta din urmă s-a plâns, de cel puțin două ori, că a fost obligat să împartă celula cu deținuți fumători [a se vedea supra, pct. 35 și 42, și *a contrario*, *Stoine Hristov împotriva Bulgariei* (nr. 2), (nr. 36244/02, pct. 43-45, 16 octombrie 2008)].

93. În plus, din elementele furnizate de Guvern reiese că prevederile Legii nr. 349/2002 împotriva efectelor tutunului, în vigoare din luna iunie 2002, nu au fost puse în aplicare în penitenciare în mod uniform.

94. De asemenea, Curtea constată că expunerea la fumul de tutun a fost agravată și de faptul că reclamantul a fost închis de mai multe ori în celule suprapopulate. Aceasta amintește că, atunci când suprapopularea dintr-o închisoare atinge un anumit nivel, acest element este suficient, în sine, pentru a concluziona încălcarea art. 3 din convenție. În general, este vorba despre cazurile în care spațiul personal acordat unui reclamant este mai mic de 3 m² (*Kantyrev împotriva Rusiei*, nr. 37213/02, pct. 50-51, 21 iunie 2007, *Andreï Frolov împotriva Rusiei*, nr. 205/02, pct. 47-49, 29 martie 2007, *Kadikis împotriva Letoniei* (n° 2), nr. 62393/00, pct. 55, 4 mai 2006, și *Melnik împotriva Ucrainei*, nr. 72286/01, pct. 102, 28 martie 2006).

95. În ceea ce privește condițiile de detenție din arestul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București, Curtea remarcă faptul că CPT a constatat, în februarie 2003, realizarea unor importante lucrări de reparații și întreținere în câteva celule din unitate.

96. Cu toate acestea, Curtea constată că Guvernul nu a precizat dacă celula reclamantului făcea parte din celulele renovate sau care era spațiul efectiv de care dispunea acesta. De fapt, acesta s-a limitat să precizeze că reclamantul a beneficiat, ca și în alte unități de poliție, de condiții minime.

97. Or, având în vedere că Guvernul este singurul care are acces la informații care pot confirma sau infirma afirmațiile reclamantului, Curtea a aplicat principiul *affirmanti incumbit probatio*. Prin urmare, Curtea consideră că informațiile furnizate de Guvern nu sunt suficiente pentru a elimina pur și simplu acuzațiile reclamantului în ceea ce privește condițiile inadecvate de detenție din arestul Direcției Generale de Poliție.

98. În orice caz, conform datelor comunicate de Guvern, în alte penitenciare în care a fost deținut reclamantul, acesta a dispus doar de 1,82 m² până la 2,55 m² de spațiu personal la Penitenciarul Jilava și de 2,1 m² la Penitenciarul Rahova (a se vedea supra, pct. 85 și 86).

99. Or, un astfel de spațiu este sub norma recomandată autorităților române în rapoartele CPT (a se vedea supra, pct. 63).

100. După ce a examinat toate elementele care i-au fost prezentate și, ținând seama de jurisprudența sa în materie, Curtea consideră că statul, prin intermediul organelor sale specializate, nu a depus toate eforturile necesare pentru a-i asigura reclamantului condiții de detenție compatibile cu respectarea demnității umane și pentru ca modalitățile de executare a pedepsei să nu îl supună unei suferințe sau unei încercări cu o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției.

101. Prin urmare, a fost încălcat art. 3 din convenție.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 5 § 1 din convenție

102. Reclamantul se plânge de faptul că prelungirea arestării preventive din 22 aprilie 2003 nu s-a realizat „potrivit căilor legale”. El invocă art. 5 § 1 din convenție, conform căruia:

„Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale [...]”

103. Reclamantul consideră că hotărârea din 22 aprilie 2003 era arbitrară, având în vedere că aceasta a fost pronunțată de un singur judecător al Tribunalului București, în vreme ce, în temeiul Legii nr. 161/2003, intrată în vigoare la 21 aprilie 2003, aceasta ar fi trebuit pronunțată de un complet alcătuit din doi judecători. Acesta adaugă că, în cauze similare, Curtea de Apel București a constatat nelegalitatea prelungirii și a dispus eliberarea persoanelor în cauză.

104. Guvernul contestă acest argument. Acesta afirmă că eroarea procedurală referitoare la alcătuirea completului de judecată nu poate influența legalitatea menținerii în arest preventiv, având în vedere că judecătorul a examinat motivele care pledau pentru menținerea reclamantului în arest preventiv și a motivat decizia sa în mod corespunzător. În plus, acesta afirmă că reclamantul a avut posibilitatea de a-și susține argumentele în cadrul recursului pe care l-a formulat împotriva acestei decizii în fața Curții de Apel București. În cele din urmă, acesta precizează că respectivele cauze citate de reclamant nu erau similare, deoarece încheierile de prelungire a arestării preventive respinse de Curtea de Apel fuseseră pronunțate de Tribunalul București la câteva zile de la intrarea în vigoare a Legii nr. 161/2003 (a se vedea supra, pct. 53).

105. Curtea amintește că o încheiere prin care se dispune măsura arestării preventive trebuie să fie considerată ca fiind invalidă *ex facie* dacă viciul care a fost constatat este considerat drept o „neregulă gravă și evidentă”, în sensul excepțional indicat în jurisprudența Curții. În consecință, cu excepția cazurilor în care constituie o neregulă gravă și evidentă, viciile care afectează măsura de arestare preventivă pot fi acoperite de instanțele de apel interne, în cadrul unei proceduri de control jurisdicțional [*Mooren împotriva Germaniei* (MC), nr. 11364/03, pct. 75, CEDO 2009-...].

106. În speță, nu se contestă faptul că încheierea din 22 aprilie 2003 era afectată de un viciu de procedură. Cu toate acestea, Curtea consideră că acest viciu nu poate fi considerat drept o „neregulă gravă și evidentă” care determină nelegalitatea arestării în cauză. În această privință, în afară de faptul că încheierea în litigiu era motivată, Curtea constată că, în fața Curții de apel, reclamantul a avut posibilitatea de a-și prezenta din nou argumentele care pledau în favoarea punerii sale în libertate. Curtea de apel care a examinat într-un termen scurt recursul acestuia a considerat că erau îndeplinite condițiile de fond pentru a justifica prelungirea arestului și că viciul de formă nu era suficient de grav pentru a determina nelegalitatea arestării.

107. În ceea ce privește argumentul reclamantului, întemeiat pe existența unei practici în jurisprudența curții de apel cu privire la care pretinde că este divergentă, Curtea observă, asemenea Guvernului, că această instanță a anulat mai multe hotărâri ale Tribunalului București, pe motiv că acestea fuseseră pronunțate la câteva zile după intrarea în vigoare a Legii nr. 161/2003. În prezenta cauză, prelungirea arestării a fost decisă în ziua următoare datei la care a intrat în vigoare legea și chiar în ziua difuzării Monitorului Oficial. În această privință, Curtea consideră că situațiile nu erau comparabile.

108. Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

III. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 2 din convenție

109. Reclamantul se plânge de faptul că autoritățile interne politice și judiciare au adus atingere dreptului acestuia de a fi prezumat nevinovat până la stabilirea legală a vinovăției sale. El invocă art. 6 § 2 din convenție, conform căruia:

„Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.”

A. Cu privire la admisibilitate

110. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De altfel, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Este necesar așadar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

111. Reclamantul se plânge că declarațiile procurorului H.M. și ale celor mai înalte autorități ale statului, precum și campania de presă îndreptată împotriva lui la inițiativa acestor autorități, au adus atingere respectării prezumției sale de nevinovăție și au influențat rezultatul procesului.

112. Guvernul contestă acest argument. Acesta afirmă că judecătorii care au examinat cauza nu au fost influențați de luarea unei poziții de către procuror și și-au îndeplinit sarcina respectând toate garanțiile unui proces echitabil.

113. În ceea ce privește declarațiile oamenilor politici, Guvernul susține că acestea aveau un caracter general în contextul luptei anticorupție și nu îl vizau pe reclamant în particular.

114. În cele din urmă, acesta consideră că prezumția de nevinovăție a unui inculpat nu împiedică autoritățile să informeze publicul cu privire la anchetele penale în curs de desfășurare.

2. Motivarea Curții

115. Curtea amintește că principiul prezumției de nevinovăție consacrat de art. 6 § 2 impune ca niciun reprezentant al statului să nu declare că o persoană este vinovată de săvârșirea unei infracțiuni înainte ca vinovăția acesteia să fie stabilită de o instanță (a se vedea, de exemplu, *Allenet de Ribemont împotriva Franței*, hotărârea din 10 februarie 1995, seria A nr. 308, pct. 36).

116. O atingere adusă prezumției de nevinovăție poate fi adusă nu numai de un judecător sau de o instanță, ci și de alte autorități publice, inclusiv agenți de poliție (*ibidem*, pct. 37 și *Lavents împotriva Letoniei*, nr. 58442/00, pct. 125, 28 noiembrie 2002)) sau

procurori, mai ales atunci când aceștia din urmă îndeplinesc funcții cvasi-judiciare și controlează derularea anchetei (a se vedea, *Daktaras împotriva Lituaniei*, nr. 42095/98, pct. 42, CEDO 2000-X). Ea este atinsă de declarațiile sau acțiunile care reflectă sentimentul că persoana este vinovată și care incită publicul să creadă în vinovăția sa ori care prejudiciază aprecierea faptelor de către instanța competentă (a se vedea, *Y.B. și alții împotriva Turciei*, nr. 48173/99 și 48319/99, pct. 50, 28 octombrie 2004).

117. În speță, în ceea ce privește comentariile diversilor oameni politici, Curtea consideră că este necesar ca acestea să fie situate în contextul luptei anticorupție, un subiect de preocupare pentru întreaga societate românească. Astfel cum rezultă din articolele de presă furnizate de reclamant, Curtea consideră că acestea erau de natură politică și nu prejudicau aprecierea faptelor de către instanțele competente (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Viorel Burzo împotriva României*, nr. 75109/01 și 12639/02, pct. 164, 30 iunie 2009).

118. În ceea ce privește ecoul pe care cauza l-a avut în presă, Curtea consideră că, într-o societate democratică, sunt inevitabile comentarii, uneori severe, din partea presei cu privire la o cauză sensibilă care, precum cea a reclamantului, contesta moralitatea unor înalți funcționari (*mutatis mutandis*, *Y.B. și alții*, citată anterior, pct. 48).

119. Cu toate acestea, deși autoritățile naționale nu pot fi considerate responsabile pentru acțiunile presei, Curtea subliniază încă o dată importanța alegerii termenilor utilizați de agenții statului și în special de autoritățile judiciare care controlează desfășurarea anchetei (a se vedea *Daktaras*, citată anterior, pct. 44).

120. În speță, Curtea constată că, informând ziariștii cu privire la arestarea preventivă a reclamantului, procurorul H.M. a afirmat că toate probele converg spre stabilirea cu certitudine a vinovăției reclamantului și că nu putea fi evitată condamnarea acestuia, având în vedere că „nimeni și nimic nu-l mai poate scăpa de răspunderea penală”.

121. Curtea observă că aceste informații au fost aduse la cunoștința presei într-un context independent de procedura penală în sine sau prin intermediul unei hotărâri motivate. Având în vedere conținutul și contextul acestor comentarii, Curtea concluzionează că acestea precizau clar că reclamantul să făcuse vinovat de corupție, încurajând publicul să creadă în vinovăția acestuia și prejudicau aprecierea faptelor de către instanțele competente (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Samoilă și Cionca împotriva României*, nr. 33065/03, pct. 95, 4 martie 2008).

122. Prin urmare, Curtea consideră că declarațiile făcute de procurorul H.M. au adus atingere prezumției de nevinovăție a reclamantului.

123. Așadar, a fost încălcat art. 6 § 2 din convenție.

IV. Cu privire la aplicarea art. 41 din convenție

124. Art. 41 din convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

125. Reclamantul solicită 563 986 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material, reprezentând valoarea totală a creanțelor societății sale către alte societăți, care nu au putut fi recuperate din cauza menținerii sale în arest. De asemenea, acesta solicită 240 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

126. Guvernul afirmă că nu există nicio legătură de cauzalitate între pretensele încălcări ale convenției și prejudiciul material solicitat. Acesta consideră că suma solicitată cu titlu de prejudiciu moral este excesivă în raport cu jurisprudența Curții în domeniu.

127. Curtea nu constată nicio legătură de cauzalitate între încălcarea constatată a art. 3 și art. 6 § 2 din convenție și prejudiciul material invocat și respinge această cerere. În schimb, aceasta consideră că reclamantul a suferit un prejudiciu moral incontestabil. Pronunțându-se în echitate, în conformitate cu art. 41 din convenție, Curtea consideră că trebuie să îi acorde reclamantului 10 000 EUR cu titlu de prejudiciul moral.

B. Cheltuieli de judecată

128. De asemenea, reclamantul solicită 15 000 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața instanțelor interne și pentru cele efectuate în fața Curții. Acesta prezintă documente justificative pentru 21 725 lei noi românești (RON) reprezentând onorarii, dintre care 5 000 RON cheltuieli pentru prezentarea cererii în fața Curții și 2 831 RON reprezentând cheltuieli pentru traducerea, fotocopierea și expedierea documentelor.

129. Guvernul contestă parțial sumele solicitate, afirmând că acestea sunt excesive și că reclamantul nu a furnizat nici contractele de asistență judiciară, nici un decont al orelor lucrate de avocații săi.

130. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al cuantumului lor. În speță, ținând seama de documentele aflate în posesia sa și de jurisprudența acesteia, Curtea consideră rezonabilă suma de 1 800 EUR pentru procedura în fața Curții și o acordă reclamantului.

C. Dobânzi moratorii

131. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate,

1. *Declară* cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 3 din convenție, referitor la condițiile de detenție, și pe art. 6 § 2 din convenție în ceea ce privește respectarea prezumției de nevinovăție și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 3 din convenție;

3. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 6 § 2 din convenție;

4. *Hotărăște*

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă, în conformitate cu art. 44 § 2 din convenție, 10 000 EUR (zece mii euro), cu titlu de daune morale, și 1 800 EUR (o mie opt sute euro) pentru cheltuieli de judecată, care trebuie convertiți în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

5. *Respinge* cererea de reparație echitabilă pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 18 octombrie 2011, în
temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte